

Vloga zbora narodov

DNE 27. OKTOBRA SO POSLANCI VSEH ZBOROV SLOVENSKE SKUPŠČINE OPRAVILI NADOMESTNE VOLITVE DVEH POSLANCEV ZBORA NARODOV. IZMED PETIH KANDIDATOV STA BILA IZVOLJENA DVA. V ZBOR NARODOV JE BIL POLEG NIKA BELOPAVLOVIČA IZVOLJEN GENERALNI DIREKTOR NAŠEGA PODJETJA DIPL. INŽ. MARKO KRŽIŠNIK. OB TEJ PRILIKI SMO GA ZAPROSILI ZA NEKAJ BESED O POMENU IN NALOGI ZBORA NARODOV.

Inž. Marko Kržišnik

»Zbor narodov je posebnost države z večjim številom narodov in narodnosti. Vsaka republika delegira enako število poslancev ne glede na svojo velikost ali število prebivalcev. Zbor sestavlja po 20 poslancev iz vsake republike, iz pokrajin pa po 10.

Osnovna značilnost zbora narodov je čuvanje narodne enakopravnosti jugoslovanskih narodov. O vseh važnejših vprašanjih odločajo delegacije iz vseh republik in pokrajin soglasno. To pa zato, ker zbor sprejema zakone iz celotnega družbenopolitičnega in ekonomskega območja. Menim, da bo v naslednjem obdobju zbor narodov z ozirom na naš precej zapleteni gospodarski položaj lahko v največji meri reševal gospodarsko zakonodajo. V zadnjih dveh letih so nastala taka gospodarska gibanja, da ne moremo več govoriti o izvajanju reforme, ampak o povsem novem

položaju. Nestabilnost cen, nelikvidnost, primankljaj v zunanje-trgovinski bilanci itd. so problemi leta 1971. Pri reševanju le-teh ne gre iskati rešitve v preteklosti. Prve mere za rešitev tega težavnega položaja je skupščina že začela sprejemati. Lahko predvidam, da bo v času mojega mandata prav reševanje te problematike glavna naloga vseh poslancev. Zaradi poznavanja gospodarskih težav našega podjetja menim, da bom lahko v skupščinskem delu koristno sodeloval in primerno prispeval k čimprejšnji odpravi številnih problemov.

Glede na zaostren gospodarski položaj, ki v podjetju zahteva polno odgovornost vseh članov kolektiva, moja funkcija v zboru narodov ne bo povsem enakovredna vlogi profesionalnih poslancev. O tem so bili predlagatelji seznanjeni in so to seveda tudi upoštevali. Prepričani so bili, da je za republiško delegacijo zelo pomembno, če v njej sodeluje tudi neposredni predstavnik iz gospodarstva. Vsekakor menim, da je tudi za podjetje zelo pomembno, da lahko s problemi delovne organizacije in celotne panoge seznanjam tako pomemben zvezni organ, kot je to zbor narodov.

Ptički v gnezdu

Vsi - ZA

Se pred glasovanjem za samoprispevek smo po našem zboru v Litostroju prejeli tole poročilo:

Že nekaj časa se pripravljamo za uvedbo samoprispevka za šolstvo in vzgojno varstvo otrok. Ta akcija bo potekala še skoraj ves mesec. Čeprav razdobje vseh priprav, javnega obveščanja in podobnega ne bo tako kratko, sem prepričana, da bo ostala še marsikatera zgodba mater in otrok o njihovih težavah nepoznana. Pretresljivih zgodb, ki prizadenejo tudi brezsrčneže, je še in še. Ob referendumu za samoprispevek se bomo odločali v prid naših otrok. In ker gre tokrat za naš dinar, ki ga bomo namenili šolstvu in varstvu, bomo z njim lahko vplivali tudi na delitev proračunskih sredstev, ki se v občinsko blagajno stekajo prek davkov.

Da bi bili tudi litostrojski delavci seznanjeni s potrebo in pomenom samoprispevka, smo se v petek, dne 29. 10. 1971 ob 12,30,

zbrali na zboru delovnih ljudi v prostorih obdelovalnice. Običajen hrup strojev je zamrl, med zaprašenimi in vedno hrupnimi stroji nas je tokrat sprejela nežna in topla pesem pevskega zborčka Osnovne šole Franca Šturma in melodije litostrojske godbe na pihala. Za vse udeležence zbora je bilo to posebno doživetje, ki ga bomo še dolgo pomnili.

Povsem drugače so zvenele besede tov. Florjančič Toneta in inž. Koviča, ki sta množici Litostrojanov razložila potrebo in pomen samoprispevka in petletni program gradenj šol in vzgojno-varstvenih ustanov, ki ga bo mogoče realizirati le, če se odločimo za samoprispevek. Zdi se mi, da smo bili v takem okolju in vzdušju veliko bolj dovzetni tudi za številke, ki zgovorno opravičujejo uvedbo samoprispevka.

Po splošni oceni se je zelo uspelega zbora udeležilo veliko število litostrojanov. Zboru so prisostvovali tudi direktor osnovne šole Hinka Smrekarja, upravnica vzgojno-varstvenega zavoda Litostroj, glavni direktor podjetja, predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij podjetja. Mnenja sem, da je zbor tokrat uspel tudi zato, ker je bil skrbno pripravljen, saj je bilo resnično čutiti željo, da bi za probleme šolstva in varstva zvedelo čim več ljudi.

Po tem zboru, ki je bil tudi majhna slovesnost, ki nam bo ostala še dolgo v spominu, ne bomo Litostrojski ljubljanski občin imeli težav pri odločitvi. Prav gotovo se bomo vsi odločili z »DA«.

K. M.

Priprave za sporazum

Dne 29. oktobra so pooblaščen predstavniki 136 temeljnih organizacij združenega dela kovinske in elektroindustrije Slovenije podpisali samoupravni sporazum. S tem je bilo zaključeno nekajmesečno intenzivno delo pri oblikovanju meril, ki prinašajo na področje delitve povsem novo kvaliteto. Kot smo že poročali, se sporazumevanje pravzaprav šele začel, pri čemer je sklenjen sporazum temeljita osnova za nadaljnje delo. V pričujočem prispevku vas seznanjamo s potekom sporazumevanja.

Na pobudo republiškega odbora Sindikata delavcev industrije in rudarstva je bil dne 14. aprila 1971 sklican sestanek pooblaščenih predstavnikov organizacij združenega dela kovinske in elektroindustrije Slovenije. Na tem sestanku je bila izvoljena komisija za pripravo samouprav-

nega sporazuma (v nadaljnjem desedilu komisija VII. sporazuma) iz naslednjih organizacij:

INŠTITUT ZA MET. KONSTRUKCIJE Ljubljana, ELEKTROKOVINA Maribor, KOVINAR Jesenice, ELMA Črnuče, VOZILA N. Gorica, UNITAS Ljubljana, METALNA Maribor, ZMAJ Ljub-

ljana, KOVAŠKA INDUSTRIJA Zreče, LIBELA Celje, EMO Celje, SMELT Ljubljana, STT Trbovlje, KOVINOPLASTIKA Lož, PLAMEN Kropa, SATURNUS Ljubljana, LITOSTROJ Ljubljana, LTH Škofja Loka, ZP ISKRA Ljubljana, TAM Maribor; na predlog sinikatov na 1. seji komisije pa je bil k sodelovanju v komisijo vabljen tudi predstavnik GORENJA iz Velenja.

Republiški odbor Sindikata delavcev industrije in rudarstva je dne 28. aprila 1971 sklical prvo sejo komisije VII. sporazuma. Za predsednika je bil imenovan Edi DELOPST, dipl. oec. iz ZP ISKRE, za tajnika pa Vladimir KOVAČ iz LITOSTROJA.

Na drugi seji, dne 21. maja 1971 je komisija obravnavala predlog družbenega dogovora, ki je bil tedaj še v obravnavi. Da bi delo potekalo kar najbolj intenzivno, so bile iz vrst članov komisije oblikovane ožje delovne skupine in sicer posebej za ekonomsko-analitično obdelavo podatkov, za opredelitev elementov osebnih dohodkov in za pripravo besedila sporazuma.

V času med drugo in tretjo sejo komisije je delo potekalo v okviru ožjih delovnih skupin. Za oblikovanje zgradbe sporazuma so delovnim skupinam služili izpolnjeni vprašalniki. Od tedaj znanih 138 udeleženk sporazuma je vprašalnik izpolnilo 87 podjetij. Na osnovi podatkov iz vprašalnikov je bil izdelan prvi osnutek sporazuma.

Komisija je prvi osnutek sporazuma dokončno oblikovala na svoji 3. seji dne 9. julija 1971 in ga sklenila poslati v obravnavo vsem organizacijam, ki so se izrekle za pristop k VII. samo-

upravnemu sporazumu. Osnutek so dne 14. 7. 1971 predložili tudi Republiškemu odboru Sindikata industrije in rudarstva.

Do 15. 8. 1971 je komisija prejela k prvemu osnutku sporazuma pripombe 53 organizacij. Pripombe k osnutku je komisija prejela tudi od republiškega odbora Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije ter Sveta za kovinsko in elektro-industrijo.

S pripombami je bila komisija seznanjena na svoji 4. seji 3. 9. 1971. Komisija je tedaj oblikovala stališča do pripomb ter o tem obvestila vse udeležence sporazuma.

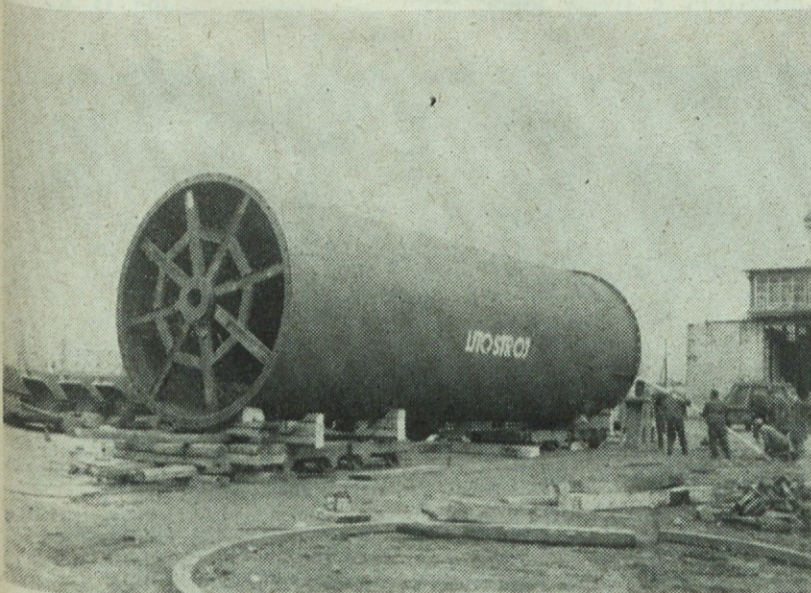
Na podlagi pripomb je bil prvi osnutek oblikovan v prvi popravljeni osnutku.

Ker so bile pripombe zlasti s strani sindikatov take, da jih komisija ni mogla upoštevati mimo udeleženk sporazumevanja, je s pismom z dne 3. 9. 1971 o tem obvestila vse udeležence.

Na podlagi dogovora na četrti seji komisije iz posameznih območij Slovenije so sklicali bazenske sestanke, da bi jih obvestili o poteku sporazumevanja. Ti bi morali biti že prej, vendar so bili zaradi poletnih mesecev preloženi na kasneje. Na podlagi pisma udeleženkam od dne 3. 9. 1971. in bazenskih sestankov se jih je večina ponovno pismeno izrekle za prvi popravljeni osnutek.

Na podlagi mnenj udeleženk po bazenskih posvetih in pripomb strokovne službe Sindikata industrije in rudarstva Slovenije je komisija na 5. seji dne 29. 9. 1971 sprejela sklep, da se prvi popravljeni osnutek predloži kot predlog. Predlog smo poslali

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nakladanje plašča cevnega mlina v Litostroju za cementarno Trbovlje. Z izgradnjo te mlinice smo se po velikosti strojev uvrstili pod sam vrh evropskih proizvajalcev opreme za cementarne

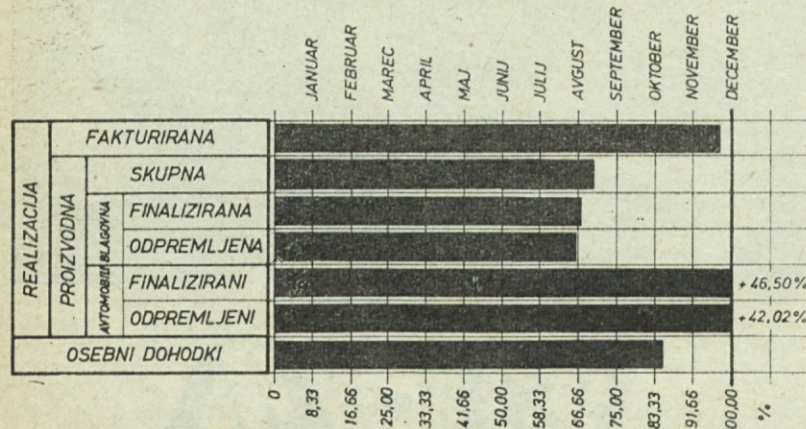
ZA PRAZNIK REPUBLIKE
29. NOVEMBER

ČESTITAJO ČLANOM
DELOVNEGA KOLEKTIVA:

DELAJSKI SVET
UPRAVNI ODBOR
UPRAVA PODJETJA
SEKRETARIAT
ORGANIZACIJE ZK
MLADINSKA
ORGANIZACIJA
UREDNIŠKI ODBOR
ČASOPISA
OBRATNA AMBULANTA

Naš barometer

Ob zadnjem pregledu smo z velikim prstom zažugali počasi se premikajočim stolpičem. Nekoliko je le zaleglo. Še boljši pa so obeti za november in december. Toda mi verjamemo le dejstvu. In zelo radi smo tudi prijetno presenečeni. Zato zaenkrat le — merilo v roke in pogled na barometer:

Konec oktobra bo naše merilo zopet čudno število 83,33 %. Dobimo ga, če minulih deset mesecev primerjamo z dvanajstimi, kolikor jih ima leto. Komur pa ta matematika (računstvo) povzroča težave, pa naj uperi pogled v pokončno črto »83,33 % — oktober« in ugotovi, koliko belega prostora je levo od nje. Ta

praznina predstavlja naše neizvršene obveznosti. Črni stolpiči pa, ki našo orientacijsko pokončno presegajo, predstavljajo tisto, kar si želimo, to je, izvršene, s planom predvidene obveznosti. Vsakdo izmed nas je po svoje prispeval k belini in k črnini. Toda po dogovoru je le črnina nekaj vredna.

Številčni odčitki barometra pa so takile:

Finančna realizacija	%	%
fakturirana	124,38+	97,78+
Blagovna proizvodnja		
skupna	85,21	69,96
finalizirana	82,88	67,17
odpremljena	81,39	65,96
avtomobili — finalizirani	164,81+	146,50+
avtomobili — odpremljeni	159,78+	142,02+
Osebnih dohodki		
izplačani	103,86	85,41

V predzadnjem številčnem stolpcu so navedeni odstotki izpolnjevanja kumulativnih dinamičnih planov, v zadnjem stolpcu pa odstotki izpolnjevanja celoletnih planov. Dobre rezultate smo označili z zvezdicami in to v predzadnjem stolpcu one odstotke, ki so večji od 100, v zadnjem stolpcu pa one, ki so večji od 83,33 %. Le pri osebnih dohodkih je kriterij ravno obraten.

Omenili smo že, da so se v oktobru naši rezultati nekoliko izboljšali. Toda še vedno niso zadovoljni. Tudi s tem se ne smemo zadovoljiti, da so boljši od lani,

tako količinsko kakor finančno. Vseeno pa še niso tako dobri, da bi z njimi ujeli naše potrebe in želje za rep. Možnosti so in vsakdo lahko pripomore k temu. Toda kako? Ne bo odveč naslednja prispodoba: Živela sta dva moža in imela vsak svojo hišico. Nekega dne je strela obema zanelila požar. Eden od njih je na vse grlo pričel kričati: »Goril Goril!« Drugi pa je le stekel s škafofom po vodo in ogenj pogasil. Nauk iz gornje izmišljene zgodbe naj bo, da je v kritičnih situacijah bolje ukrepati in delati, kot pa samo vpiti in tarnati.

Priprave za sporazum

(Nadaljevanje s 1. strani)

vsem udeleženkam sporazumevanja zato, da se njihovi samoupravni organi izrečejo o sprejemu sporazuma v enotnem besedilu. Predlog so predložili tudi republiškem odboru Sindikata delavcev industrije in rudarstva, ki je 6. 10. 1971 dal soglasje k predlogu.

Dne 8. oktobra je komisija predlog samoupravnega sporazuma kovinske in elektroindustrije Slovenije predložila skupno s soglasjem sindikatov verifikacijski komisiji in republikanski sekretariatu za delo.

Na podlagi meril po prvem popravljenem osnutku sporazuma smo z navodili od dne 20. 9. 1971 naročili organizacijam, udeleženkam v sporazumevanju, izpolnitev tabel po metodologiji družbenega dogovora in sporazuma. Celotno dokumentacijo na tabelah A, B, C in D smo verifikacijski komisiji predložili dne 25. 10. 1971.

Komisija je nenehno skrbela za obveščenost, zlasti vseh udeleženk v sporazumevanju. Predstavniki komisije so sodelovali na sestankih, ki jih je skliceval Svet za kovinsko in elektroindustrijo Zveze sindikatov Slovenije ter na Svetu za kovinsko in elektroindustrijo Gospodarske zbornice SRS.

Komisija se je pri svojem delu soočila z izrednimi težavami komunikativnega značaja zlasti pri zbiranju dokumentacije. Glede na razmeroma pozno začetno delo pri načrtovanju sporazuma, za kar ni mogoče kriviti komisijo, ob veliki heterogenosti grupacije in le nekajmesečnem efektivnem delu zaradi dopustov je komisija opravila delo uspešno. K temu je znatno prispevala enotnost članov komisije ob načrtovanju posebnih in avtohtonih rešitev sporazuma.

V. K.

Prispodoba pa je uporabna za primerjavo podjetij med seboj, kakor tudi posameznih organizacijskih skupin v istem podjetju. Nekdo se znajde, drugi omahuje.

Tudi pri nas so rezultati našega dela dokaj različni, če jih ugotavljamo za posamezne organizacijske enote ali vrste proizvodov. Toda takoj moramo povedati, da gornja zgodba nima nobene direktne zveze z njimi. Morda le to, da so pogoji dokaj različni. Ponekod so težavnejši

Talni transport
Turbine
Črpalke
Žerjavi, reduktorji
Hidravlične stiskalnice
Cementarne
Strojni deli
Dizel motorji
Orodje

SOZD FI

Jeklena litina
Siva litina
Specialna litina
Zvarjenci
Odkovki

SOZD PI

Kisik in drugo

Podjetje — skupaj

kot drugje in nekdo težave uspešneje odstranjuje, drugi pa rajši nekoliko potarna. Tu pa že najdemo stik z naukom naše zgodbe.

Namen gornjih vrstic je bil predvsem, kako spodbuditi sodelavce in povečati blagovno proizvodnjo. Nihče ne zanika, da niso problemi marsikje dokaj težki, toda ne nerešljivi. Nihče pa tudi ne zanika, da ni malodušnežev med nami. In če tokrat nismo zadovoljni z 69,96 odstotka doseganja letnega plana skupne proizvodnje, se za tem rezultatom skrivajo dobre in slabe vrednosti. Zato pogledajmo, kakšne rezultate smo dosegli pri posameznih vrstah proizvodov oziroma SOZD:

%

%

65,54
57,60
85,52
106,78*
86,65
114,09*
69,80
56,66
142,31*

52,49
42,60
67,86
98,69*
67,31
104,37*
56,44
44,89
116,70*

79,95

64,93

92,89

77,10

86,39

71,59

123,33*

102,15*

76,88

63,76

100,32*

83,26

87,71

72,74

119,63*

98,90*

85,21

69,96

Na poti k modernizaciji tovarne

Nov korak v livarnah

V proizvodnem programu naših livarn so pomembna postavka ulitki iz specialnih litin.

Kaj so specialne litine?

Pod tem imenom zajemamo v naši proizvodnji naslednje skupine litin:

litine odporne proti obrabi, ki se uporabljajo predvsem za obložne plošče in udarna kladi v cementarnah, obloge drobilcev in mlinov v kamnolomih in podobno;

litine odporne proti ognju, v glavnem so to rešetke za kurilnice, ulitki za cementarne, sladkorno, papirno, kemično in druge industrije;

litine odporne proti kislinam, ki jih naroča kemična, papirna in podobna industrija.

Specialno litino proizvajamo v livarni sive litine. Talino pripravljajo v Efko peči. Dovažajo jo tudi iz talilnih peči iz jeklolivarne.

Dosedanji način proizvodnje ne ustreza niti po količini niti po tehnologiji. Težave so predvsem v premajhnih kapacitetah talilne peči, iztrošenosti peči, predvsem njenega električnega dela, neustreznosti tehnologiji formiranja, ki je ročno z lesenimi modeli, neurejenem in primitivnem transportu, pa tudi čiščenju in termični obdelavi ulitkov.

V tej veji proizvodnje si je podjetje pridobilo velik sloves. Na žalost pa vsem zahtevam tržišča ne more več ustrezati.

Velika škoda je, da moramo odklanjati nove naročnike. Zlasti pa je škoda, ker moramo odklanjati tudi naročila iz tujine, ki jih je vedno več.

Tudi v gornjem pregledu niso pozabili na zvezdice. Komu pripadajo, pa smo povedali že v uvodu. In še nekaj ne smemo prezreti: v oktobru sta zopet dva tekmovalca uspešno prispela na cilj. Celoletni plan sta izpolnila orodje in specialna litina, kar smo zadnjič tudi napovedali.

Čestitamo!

V novembru pričakujemo, da se jim bodo pridružili žerjavi in reduktorji ter kisik.

Spodbude pa so potrebni: pri SOZD FI turbine, Dizel motorji, talna transportna sredstva, strojni deli, hidravlične stiskalnice in črpalke, pri SOZD PI za zvarjenci, siva litina, jeklena litina in odkovki. Kdo ugame, po kakšnem vrstnem redu smo jih našli?

Ko bomo brali te vrstice, bomo verjetno že v decembru. Torej tik pred novim poslovnim letom. Zato ne bo odveč, če poprosimo bralce za mnenje, ali jih takšna oblika informiranja zadovoljuje. Je kaj odveč, je kaj premalo oziroma kaj si želijo? Kar korajžno zavrtite litostrojski interni telefon 246 in sporočite to uredniku ali pa napišite pismo uredništvu časopisa »Litostroj«. Najlepša hvala!

V. N.

čemer dva lonca obratujeta, tretji pa je v rezervi.

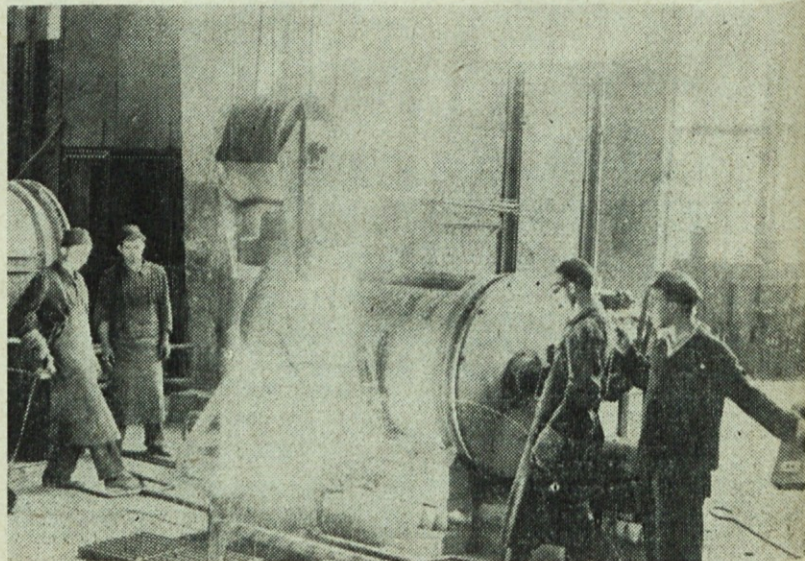
Za formiranje je nabaviti oblikovalne stroje, jih opremiti z valjenicami in dvigali in tako olajšati transport.

Poskrbeti je treba za stresalne rešetke, čistilni stroj in brusilne stroje za čiščenje ulitkov.

Vsa ta oprema bi stala po predračunu okrog 6 milij. novih dinarjev. To je investicija, ki jo podjetje realno zmora. Javljajo pa se tudi partnerji, ki so pri investiranju pripravljeni sodelovati s svojim deležem. Tudi to kaže na veliko realnost vlaganja in ekonomsko interesantnost predlagane modernizacije.

Z analizo te modernizacije sedaj nadaljujemo in upamo, da bo zadeva v kratkem dozorela tako daleč, da bodo o njej lahko razpravljali tudi naši samoupravljalci.

ing. D. K.

Sedanja peč za izdelavo specialnih litin

Po samoupravnem sporazumu pomeni SOD skupni osebni dohodek.

Ali je kaj v sodu?

Ugodni finančni rezultati kljub zaostajanju proizvodnje

Za nami je devet mesecev poslovanja in praviloma bi moralo biti izpolnjeno tri četrtine letnega plana.

Ob pregledu poslovnega poročila za tričetrtletje 1971 pa moramo žal ugotoviti, da le ni vse tako in da smo pri bistvenih elementih planskih zadolžitev, to sta blagovna proizvodnja in fakturirana realizacija, znatno za predvidevanji.

Oglejmo si torej nekaj najpomembnejših podatkov iz poslovnega poročila:

1. Naredili smo 9.267 ton blagovne proizvodnje, kar je v primeri z istim obdobjem lani sicer za 8 % več, vendar glede na to, da smo za leto predvideli 15.470 ton blagovne proizvodnje, pomeni narejena količina le 60 % izvršitev plana. Ker so istočasno porasle zaloge nedokončane proizvodnje za 23,7 milij. din, lahko zaključimo, da smo pri našem delu posvečali premalo pozornosti temu, da bi delo, ki smo ga začeli, tudi dokončali. Ker pa nam kopičenje zaloga nedokončane proizvodnje ne prinaša nobene koristi, celo obratno, s tem angažiramo naša sredstva, da kot mrtvi kapital leže v skladiščih in povzročajo dodatne stroške (stroške skladiščenja, obresti na kredite), moramo v še preostalih treh mesecih vse naše proizvodne zmogljivosti preusmeriti v finalizacijo sedanje nedokončane proizvodnje. Le na ta način bomo v tako kratkem času treh mesecev uspeli narediti toliko, da bomo lahko konec leta vsaj blizu izpolnitve plana blagovne proizvodnje.

2. Fakturirana realizacija za letošnje tričetrtletje znaša 205,6 milij. din oziroma le 3 % več kot v istem obdobju lani. S planom za leto 1971 smo predvideli 290,5 milij. din celotnega dohodka, oziroma fakturirane realizacije, iz katere izvira celotni dohodek, pa pomeni doseženih 205,6 milij. din le 71 % od letno predvidenega. Glede na doseženo blagovno proizvodnjo bi pričakovali, da bo celotni dohodek celo manjši, saj so narejeni proizvodi tisti, ki jih lahko prodajamo in iz tega dosegamo dohodek. 11 % višja izpolnitev plana pri celotnem dohodku od izpolnitve plana pri blagovni proizvodnji je rezultat prizadevanj naše prodajne službe, da z doseganjem čimboljših rezultatov na trgu ublaži posledice splošnih gospodarskih ukrepov ob stabilizaciji v državi.

3. Zgoraj navedene rezultate smo dosegli z 200,4 milij. stroškov. Glede na letno predvideno višino stroškov 280,5 milij. din pomeni dosežena višina 71 % letnega plana. Začetkom leta ali točneje po devalvaciji dinarja smo podvezli več ukrepov za znižanje tako režijskih kot tudi direktnih proizvodnih stroškov, da bi s tem ublažili vpliv povišanja tistih stroškov, na katere so devalvacija in dugi stabilizacijski ukrepi vplivali v smeri povečanja. Da naši ukrepi le niso bili zaman, priča 71 % dosežena višina planiranih stroškov. 60 % do-

sežene blagovne proizvodnje bi lahko sicer ovrгла take zaključke, toda istočasno povečanje zaloga nedokončane proizvodnje oparavičuje dosežene stroške z vložkom dela in materiala v nedokončano proizvodnjo, kar bomo realizirali ob finalizaciji teh zaloga.

4. V devetih mesecih letošnje leta smo izplačali 62,7 milij. din bruto osebnih dohodkov, kar pomeni nasproti enakemu obdobju lani 8 % več. Planirana višina 81,9 milij. din za leto 1971 je tako dosežena že s 77 %. V letošnjem letu smo si postavili kot cilj doseči mesečno povprečje 1.500 din neto osebnih dohodkov na zaposlenega. To povprečje smo dosegli že sedaj, oziroma smo ga že tudi presegli za 30 din. Ugotovi-

mo lahko, da so se delavcem povišali povprečni osebni dohodki iz 1.203 din v lanskem devetmesečju na 1.376 din v letošnjem devetmesečju ali za 14 %, uslužbenecem pa iz 1.619 din na 1.776 din ali za 10 %. Relativno hitrejša povečanje osebnih dohodkov delavcev v proizvodnji v odnosu na povečanje osebnih dohodkov režijskih delavcev je posledica izredno velike fluktuacije proizvodnih delavcev. In ker je najprej in predvsem proizvodnja tista, ki nam z uspešnim in hitrim delom zagotavlja povečanje sredstev in boljše poslovne rezultate, so takšna gibanja razumljiva in sprejemljiva.

5. Ustvarjeni dobiček za razdelitev znaša ob periodičnem obračunu za tričetrtletje 1,8 milij. din ali 112 % več kot v istem obdobju lani. Ob postavljanju planskih zadolžitev za letošnje leto smo predvideli 10 milij. din dobička in pomeni torej dosežena višina le 18 % od planirane. Toda vsesplošni gospodarski ukrepi pomenijo za naše poslovanje tolikšno dodatno obremenitev, da nas doseženi dobiček,

čeprav je relativno nizek, po začetni bojazni, da bomo morda letos prvič v zgodovini Litostroja zaključili poslovno leto z izgubo, prepričuje, da smo kljub vsemu z marljivim delom in umnim gospodarjenjem sposobni prebroditi marsikake težave.

6. Pri proizvodnji avtomobilov smo za letošnje leto predvideli izdelavo 3.600 osebnih avtomobilov, s čimer naj bi dosegli 99,9 milij. din fakturirane realizacije in 98,5 milij. din stroškov, od tega naj bi izplačali 3,8 milij. din bruto osebnih dohodkov in dosegli 1,4 milij. din dobička. Ob periodičnem obračunu za tričetrtletje pa lahko ugotovimo, da smo izdelali 4.907 avtomobilov, kar predstavlja 136 % izpolnitve letnega plana in da smo dosegli 166,8 milij. din celotnega dohodka ali 167 % od predvidenega za leto 1971. Sorazmerno z višino doseženega celotnega dohodka se giblje tudi višina doseženih stroškov, in sicer 164 % od letno predvidenih. Medtem ko so ti trije elementi že znatno presegli letna planska predvidevanja, pa so izplačani bruto osebni dohodki

le za 6 % nad višino, kot je bila predvidena za 9 mesecev; tako je bilo izplačanih 3,1 milij. din ali 81 % letnega plana. Tudi doseženi dobiček 5,0 milij. din predstavlja znatno preseganje letnega plana, saj smo za leto 1971 pri proizvodnji avtomobilov predvideli le 1,4 milij. din dobička.

Z navedbo vseh teh števil smo skušali na kratko prikazati rezultate našega dela v preteklih devetih mesecih. Zaključimo lahko, da smo kljub zaostajanju blagovne proizvodnje naše osnovne dejavnosti za planskimi predvidevanji dosegli ugodne finančne rezultate.

Pred nami so še trije meseci, v katerih bomo skušali z marljivim delom narediti čim več in se na ta način čim bolj približati izpolnitvi plana blagovne proizvodnje. Če bomo pri tem tudi umno gospodarili in še naprej racionalno trošili naša sredstva, bomo konec leta lahko še z večjim zadovoljstvom ugotavljali rezultate dela v letošnjem poslovnem letu.

J. T., dipl. oec.

IV. kongres psihologov Jugoslavije

VELESEJEM IDEJ

Sredi oktobra so na Bledu že četrtri zborovali psihologi Jugoslavije. Pravzaprav bi lahko rekli »še«, saj je bilo v svetovnem merilu doslej že 20 kongresov teoretične in 18 kongresov uporabne psihologije. Pri nas pa se je pač ta panoga znanosti razvila šele po zadnji vojni. Zbralo se je kar 580 udeležencev in zvrstilo se je 158 referatov. Referatom iz splošne, socialne, industrijske, klinične, pedagoške in otroške psihologije so se letos pridružili še izsledki iz metodologije, psihometrije, poklicnega usmerjanja, delinkventnosti, ekonomske propagande in prometa. Na prvem mestu pa je vendar industrijska psihologija, saj je bilo s tega področja 30 % poročil.

Zanimivo je tudi, da pride v Jugoslaviji na 15.000 prebivalcev en psiholog, v Sloveniji pa na 7.000, kar pa je še vedno malo, če vemo, da pride en zdravnik na 900 ljudi.

Korist od udeležbe na kongresih ni ravno v poslušanju študij, čeprav so le-te ponavadi drago cenjen plod dolgih raziskav. Vse to gradivo se običajno dobi čez nekaj časa v posebnem zborniku ali v strokovni literaturi. Vrednost je bolj v tem, da ujameš utrip razvoja v stroki, da se oplajaš ob dosežkih raziskav, da navezuješ osebne stike s kolegi, izmenjaš z njimi izkušnje, primerjaš metode dela in ugotoviš pravzaprav kje si, kaj bi se dalo in moralo še narediti, da bi izpolnil naloge strokovnega sodelavca v kadrovski službi.

Čeprav je bila vsaka študija po svoje zanimiva, naj se omejimo predvsem na izsledke industrijske psihologije.

Makedonska psihologa s skopske univerze sta primerjala zadovoljstvo delavcev v razdobju desetih let. Ugotovila sta, da je bilo pred 10 leti 79 % delavcev zadovoljnih s kolektivom, lani pa le še 47 %. Še močnejše se izraža nezadovoljstvo z osebnimi dohodki, saj je procent zadovoljnih padel v istem obdobju od 32 na pičlih 18 %. Nasprotno pa je opaziti povečanje zadovoljstva do vodilnega kadra (48 : 56 %).

Podobno je psiholog iz tovarne poljedelskih strojev v Zemunu moral ugotoviti, da se delavci bolj kot za vse drugo zanimajo za delitev osebnih dohodkov in da ima to znaten vpliv tudi na medosebne odnose. Napetosti v kolektivu nastajajo zaradi razlik v oceni lastnega delovnega pri-

spevka. Načelno vsak delavec svoj prispevek, to je svoje delo, visoko ceni in je prepričan, da mu zanj podjetje premalo daje, da ga v pogledu osebnega dohodka premalo ceni.

Bogdan Kavčič, sodelavec Centra za raziskovanje javnega mnenja pri RSSS, je raziskal motive, ki vodijo naše delavce v tujino. Anketirali so 1313 zdomcev, ki so prišli na dopust za novoletne praznike. Pri vseh kvalifikacijskih skupinah je glavni razlog boljši zaslužek v tujini, razen pri delavcih z višjo in visoko izobrazbo. Pri njih stopa v ospredje želja po strokovnem izpopolnjevanju in bolj zanimivem delu.

S. Lazić z instituta UNIMAR v Beogradu je meril inteligentnost pri športnikih in ugotovil najvišjo stopnjo pri košarkarjih in veslačih, nižjo pri nogometaših, še nižjo pri boksarjih in najnižjo pri kolesarjih. Zato pa je po drugi strani ravno pri njih najbolj razvita nevrotičnost, pri nogometaših pa najmanj.

Sodelavci oddelka za psihologijo ljubljanske filozofske fakultete so tudi predstavili rezultate več svojih raziskav. M. Petričeva je na Jesenicah primerjala stopnjo utrujenosti pri strugarjih in ugotovila, da srednje težko telesno delo ne kaže v tem pogledu pomembnejših razlik. Prof. Levin Šebek je opozoril, da utrujenost ni enoznačen pojav in da nanjo vpliva cela vrsta bolj ali manj neodvisnih dejavnikov.

Problemu samoupravljanja je bil posvečen cel dan v sekciji za industrijsko psihologijo. Najbolj živahne komentarje je vzbudilo poročilo dr. Obradovića iz Zagreba. On je vodil skupino 20 psihologov, ki so v teku treh let

sistematično spremljali potek dela na zasedanjih delavskih svetov v 20 podjetjih. Dobili so množico 56.000 podatkov in končni rezultat jim je pokazal, da odločitve v podjetjih sprejemajo vedno isti ljudje, strokovnjaki upravne linije. Teh ljudi je v povprečju le 10 % v delavskih svetih, vendar pa oni prispevajo 90 % vseh sprejetih sklepov. Kljub demokratičnemu videzu samoupravnega sistema so v bistvu najbolj tehtni vplivi avtokratskega značaja. To ga je vodilo k zaključku, da pri nas dejansko samoupravljanje sploh ni realizirano.

Tudi Nikola Paunović (Del. univerza Moša Pijade, Zagreb) je opozoril, da so člani delovnih kolektivov premalo informirani, usposobljeni in motivirani, da bi lahko učinkovito opravljali samoupravne funkcije.

Psihologija je predvsem nauk o človeku in je torej potrebna povsod tam, kjer človek dela, misli, čuti. Razumljivo je tudi, da morajo segati raziskovalne tipal-

ke psihologa v vso širino in globino človeka kot posameznika in družbenega življenja. Vprašanje se pojavlja, kdaj in do kod naj se spusti v pomoč in nasvet drugim, sorodnim panogam. Najprej mora biti doma mojster, da je lahko drugim pomočnik. Potrebuje ga zdravnik pri diagnosticiranju duševnih pojavov, pomaga lahko varnostnemu inženirju pri odkrivanju osebnih vzrokov ob nezgodah, marsikaj bi se lahko pogovorila z umetnikom, ekonomist ga bo lahko vprašal za svet pri raziskovanju manj očitnih vzgibov, ki delujejo na tržišče, pedagogu bo lahko pojasnil kako vzgojno uganko, kriminalistu skrite motive za nenavadno ravnanje delinkventa in ne nazadnje si je tudi v industriji že pridobil mesto, ki mu gre. Sadovi njegovega dela bodo pregnali še tiste meglice nezaupanja in nerazumevanja, ki ponekod motijo.

Vsak kongres je neke vrste velesejem, razstava, samo da tu ne gre za predmete, ki jih lahko objameš s pogledom, otipaš s prsti, ampak za nove ideje, rezultate, prikaze. In tega gradiva je vedno toliko, da ga ne moreš v eni sapi prebraviti. Vrneš se poln novih vtisov, strokovno obogaten, oplojen z mnogimi sugestijami, za katere komaj čakaš, kdaj jih boš lahko preizkusil in izvedel.

Prof. M. Hrovat

Brez besed!

V eni prejšnjih števil smo objavili prvi posnetek, zato tudi slabši, iz serije novih športnih Renaultov — 15 TL. Po svečani premieri na 58. pariškem avtomobilskem salonu je pred vami najhitrejši, najlepši, najmočnejši, tehnično najbolj izpopolnjen in seveda tudi najdražji RENAULT — 17 TS. Tudi tu tehnika ni mo-

gla mimo elektronike, z njo si je pomagala pri vbrizgu, kontrolnih instrumentih in raznih gumbih, ki poenostavijo vrsto ročnih opravil. Hitrost 190 km/h.

— Verjetno bo že spomladi 1972 na našem razstavnem prostoru na beograjskem salonu.

S konjički po jurčke

Čudovito sončno jesensko jutro, v katerem bi lahko z roko segli do Kamniških Alp in Karavank, je pregnalo našo poslednjo skrb. Litostrojski planinci-gobarji smo s strahom čakali na ta dan — in nismo bili razočarani. Sedli smo v avtomobile; čez pol ure smo se v gmajni pri Godešiču razdelili v 2 grupi po 4 avtomobile. Eni so ostali tu, drugi pa so odšli naprej v drugo gmajno. Oboroženi s cekarji in cajkami smo križem preiskovali gozd. A razočaranje se je vrstilo za razočaranjem. Našli smo ali stare gnile gobe pa tudi nekaj svežih, ki pa so bile zamrznjene. Vseposod se je poznala suša, toda kljub temu je bila bera dobra. Stane in Ivanka sta nabrala dve polni košari štorovk. Eto lepe

radovednih gobarjev; prof. dr. Petkovšek in njegov sin sta ves čas morala razlagati in pojasnjevati. Ko smo se ob določenem času zbrali, smo občudovali rahlo zasnežene Kamniške planine, nato smo se po poti, ki jo je poznal samo Stane, odpeljali proti Bukovici. Pri kmetu nam je šel v tek dober domač kruh sveže peke in okusen domač sadjevec. Tam smo si še enkrat ogledali nabrane gobe, med njimi so bile tudi strupene, nato smo se spustili prek grebena v Selce. Med potjo se nam je odprl lep razgled na Storič in Kamniške Alpe. V Selcah smo počakali še ostale, se nato odpeljali proti Soriški planini, kamor smo prišli okrog poldneva. Tam smo presenečeni zagledali, kako večajo Litostrojsko ko-

se medtem povzpeli na Lajnara, odkoder smo imeli čudovit razgled na vse strani. Videli smo Karavanke, Julijce, Škofjeloško hribovje, Rovte, Svete tri kralje nad Idrijo in celo morje.

Ker je pihal močan veter, ki nas je prepihal do kosti, tudi ura se je bližala že proti tretji popoldne, smo se spustili proti Litostrojski koči, kjer nas je čakal odlični gobji golaž, nad katerim smo bili seveda vsi navdušeni. Med kosilom, za katerega smo pohvalili našo odlično kuharico gob in njeno pomočnico, smo se našalili na račun zastrupitev z gobami. Eden je dejal, da bo čim prej odšel, da bo tako bliže bolnice, drugi so se raje zanašali na prisotnost zdravnika. Po obedu je sledila razdelitev nagrad: prvo nagrado: kozarec vložnih gob je dobil za največjega jurčka Eta, drugo nagrado, kozarec vložnih gob je dobil za jurčke in turke Eto, a tretjo nagrado, kozarec vložnih gob sta dobila za največjo količino nabranih užitenih gob Stane in Ivanka. Nagrade je prispeval in daroval naš vrli Češko. Po razdelitvi nagrad je predsednik Stane pozdravil gosta prof. dr. Petkovška z družino, jih predstavil kot znane gobarje, se jim zahvalil za sodelovanje na našem gobarskem izletu, posebna pa hvala profesorjevi soprogi, ki je pripravila odlično gobje kosilo. Profesor dr. Petkovšek se je zahvalil za lepe besede in dejal, da je vesel, da se je udeležil našega izleta. Omenil je, da pozna nekatere udeležence izleta in da se bo rad udeležil še kakšnega izleta. Sonce je bilo že zelo nizko, zato smo se odpravili proti domu. Še enkrat smo se ozrli proti Kepi, ki se je dvigala proti nebu kot kraljica, vrgli še en pogled očaku Triglavu, nakar smo se odpeljali proti domu z željo, da bi še kdaj šli na tak gobarski izlet.

Viator

S tristo konji po jurčke (S. Kocjan)

jurčke, turke in štorovke, Eta največjega jurčka, ki pa kljub lednemu pokrivalu ni bil zmrznjen. Predsednik Stane in naš znani gobar Češko sta imela mnogo dela z odgovarjanjem in vprašanjem

čo, seveda ne na ribiški način, ampak z novimi plohi, okni in cementom. Soproga prof. dr. Petkovška je kot znana dobra kuharica gob s pomočjo kuharice pripravila gobjo gostijo, mi pa smo

Litostrojčani na televiziji

V četrtek, dne 4. novembra, je naše podjetje obiskala posebna ekipa ljubljanske radiotelevizije. Televizijski novinarji so pripravili oddajo o tem, koliko so občani Ljubljane obveščeni o akciji za samoprisepek za varstvo in šolstvo in o tem, v kolikšni meri so sami pripravljeni sodelovati v tej akciji. Člani našega kolektiva so novinarjem ljubeznivo odgovorili na vsa vprašanja in s svojimi odgovori potrdili visoko raven človečnosti naših delavcev, pripravljenih podpreti referendum za samoprisepek.

Letošnjo jesen je na celjskem obrtniškem sejmu naš prodajni zastopnik »AVTO CELJE« prikazal celotni program vozil Litostrojskega Renaulta; na sliki R 16 TL, R 12 TL, R 6 TL in R 4 Export. Zanimanje za vsa vozila je bilo veliko, saj je »Avto Celje« na svojem sorazmerno majhnem področju letos prodalo že veliko število naših avtomobilov. Podjetje ima tudi lep, velik in moderno opremljen servis, ki je znan, da svojim strankam kvalitetno opravi razne preglede, popravila in druge usluge.

V decembru letos bo kolektiv tega trgovskega podjetja odprl nov lokal tudi v Velenju ter si tako še povečal svoje tržišče.

Balinarji ob obletnici podjetja

Ob vsakoletnem praznovanju, dne 12. septembra so člani balinarske sekcije priredili tradicionalni turnir v počastitev omenjenega jubileja. Istočasno je ta zelo aktivna športna sekcija praznovala 20-letnico delovanja.

V omenjeni sekciji, ki združuje staro in mlado, začeni zgodaj spomladi pa tja do pozne jeseni, se člani našega podjetja spoznavajo z delavci drugih delovnih organizacij naše ožje domovine in rojaki iz tujine. Posebno naj poudarim pomen navezave stikov z našimi izseljenci, ki jim podobne prireditve dejansko pripomorejo ter ustvarijo še tesnejšo vez med ljudmi iste nacionalnosti.

Prireditve se je pričela zelo svečano. Že zarana je naša godba poskrbela za živahnost. Vzdušje je bilo na višku. Gostje, ki so bili navdušeni nad sprejemom, so nam čestitali in zaželeli naši športni sekciji in podjetju še veliko plodnega dela.

Po svečani otvoritvi, kateri je kot gost prisostvoval predsednik delavskega sveta inž. Avgust

Predavanje na prostem

ANKETA

Na seminarju za vodenje športne rekreacije v Litostroju, ki je bil prve dni oktobra 1971 na Soriški planini, so med udeleženci izvedli naslednjo anketo:

1. Ali je seminar izpolnil vašo pričakovanja?

DA 22
NE 0

2. Ali bi bilo koristno, da bi take seminarje prirejali vsako leto?

DA 21
NE 1

3. Katera predavanja so vas najbolj zanimala in so se vam zdela najbolj umestna?

— predavanja prof. Draga Ulage
— predavanja prof. Kreše Petroviča

4. Kaj je bilo med predavanjem odveč?

— nič
5. Kaj bi še morali vključiti v predavanje?

— praktični del

6. Kdo naj bi po vašem mnenju še sodeloval na seminarju?

— predstavniki vodstva podjetja 4
— psiholog 4
— socialni delavci 4
— predstavnice ženskega spola

7. Kdo naj bi v podjetju vodil športno rekreacijo?

— sindikat 17
— vodstvo podjetja 4
— posamezniki 1

8. Menite, da bi v našem podjetju nastavili poklicnega organizatorja športne rekreacije?

DA 20
NE 2

9. Ali je potreben družbeni dogovor, ki bo določal stalna obvezna sredstva za športno rekreacijo?

DA 22
NE 0

10. Ali se vam zdi umestno, da več podjetij združuje sredstva za gradnjo športno-rekreacijskih objektov?

DA 22
NE 0

11. Ali menite, da bi bilo primerno, če bi gradili še nadaljnje rekreacijske objekte? Katere?

1. zimski bazen 15
2. telovadnica 14
3. avt. kegljišče 11
4. pokrito balinišče 8
5. tenis igrišče 7
6. športna igrišča 5
7. vlečnica na Sorici 4
8. strelišče za zr. in MK puško 4
9. parkur steza 3
10. dvorana za nam. tenis 2
11. šah dvorana 1
12. mini golf 1

12. Ali čutite v podjetju dovolj razumevanja za športno rekreacijo?

DA 12
NE 10

13. Kaj predlagate za poživitev športne rekreacije v podjetju?

1. službo za rekreacijo
2. rekreacijski center
3. več množičnih prireditev
4. večjo propagandno dejavnost

14. Ostale pripombe: čimprejšnja izpolnitev programa.

Klemenc, smo prešli k objavi propozicij tekmovanja.

Tekmovanje se je pričelo. Gledalci so navdušeno bodrili naše fante, tekmovalno ekipo Ronk, Predila, Buerisa, železarje Jesenic, Uljanika iz Pule, Metalne iz Maribora, Štanjela ter ekipo Šiške.

Žal veselje nas vseh ni dolgo trajalo. Slabo vreme z dežjem nas je počasi prisililo, da smo

prekinili z igrami. Zavedajoč se, da tekmovanja ne bomo pripeljali h koncu, smo si zaželeli v naslednjem letu »srečnejšo roko«, ko bomo spet prireditelji še množičnejšega športnega tekmovanja.

Ob organizaciji omenjenega turnirja se člani športne sekcije zahvaljujemo članoma sindikata Milanu Vidmarju in Francu Jevnikarju, ki sta uvidela pravi pomen rekreacije v korist delavca in podjetja.

IZ SONČNIH DNI

Nahrbtnik na rame in veselo na pot

Znanec s poti

Kje so tiste stezice...

Lepa si zemlja domača...

Nenavadno sončna je bila letošnja jesen, čeprav smo vsaj v gospodarstvu težko pričakovali tudi dežja. Ko je končno le začelo teči od streh, smo moče kmalu imeli dovolj. Takrat so spet oživel spomini na sončne dni. Naj jih nekaj iz torbe naših planincev objavimo tudi za vas. Z dveh posebno uspešnih izletov so — na Nanos in Razor.

Korak za korakom vedno više...

Prileže se počitek ob poti

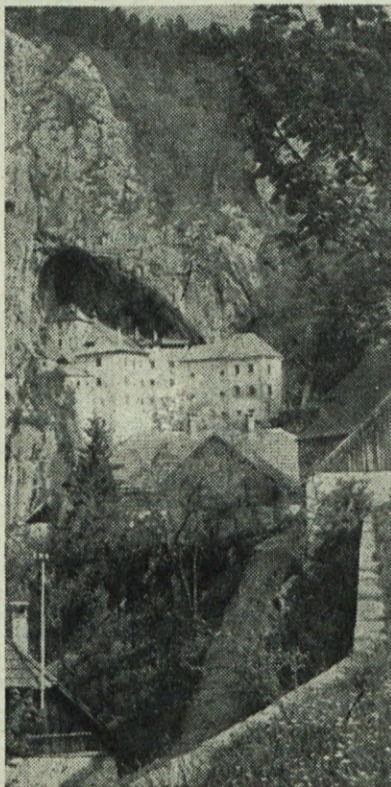
Za spomin ohranil inž. Oskar DOLENC, tekst: propagandist ETO

... do jasnih razgledov in modrega neba!

»Nasmehnite se, prosim lepo!«

Kot orlovo gnezdo v steni

Zakaj veseli bi ne bili — na vrhu smo!

Zanimna vaša...

Prišli - odšli

PRISLI V OKTOBRU

FI

VK kovinotr. Jože Bergant, PK kovinotr. Dragan Živanović, KV obrat. elektr. Stane Kalin, Pu stroj. ključ. Djuro Vrtarić, KV ključ. Zdravko Dekić, KV stroj. Tomislav Kadunc, Zdenko Leško, kovač Branko Perec, finomehanik Nikola Šest, strugar: Franc Koprivec, stroj. ključ. Franc Kovačič, stroj. Zarko Katanič, Draško Kecman, Nedeljko Subačić, stroj. ključ.: Radomir Stojmenović, delavec: Ignacij Strus, gozd. teh.: Ante Nekić, strugar: Edo Kreše,

MOJ

NK delavec: Jože Jakopin, Marko Vuković, Ambrozije Mandić, Andrej Verbin, Drago Glač, Jakob Beriška, Franc Fink, Vlado Kukić, Nikolaj Malič, Janez Trunkelj, Stanko Kovačič,

MOS

Zerjavovodji: Jože Jelenc, Tihomir Miljaković,

VET

Delavec: Veseljko Živković, Boro Živković, Brane Nikič, Janez Majer, stroj. ključavničar: Emil Predovnik, Janko Bječanović, delavec: Ivan Vodopivec, str. ključ.: Milan Sapunović, delavec: Stane Fink, Rustem Salja, električar: Jože Kotar, Trivun Desposović.

PK

Delavec: Marijan Zabukovec, Stanko Novaković, kovač: Mirko Gruden, delavec: Anton Kadunc, Gligor Prodanović, Branko Prodanović, Milan Treskavica, str. ključ.: Zdenko Bahnik, Marinko Glišić, avtomehanik: Muhamed Bekto, ključ.: Fahr Omerčević, Senad Bedrić, Ivan Novinič, Stie Žikš, delavec: Gregor Povše, Franc Salmič, klepar: Anton Jakšič,

PA

Razr. TSS Janez Tomšič, ned. str. vol.: Irena Novak, delavec: Vojko Božič,

KS

Ekonomske tehnik: Boris Grbin, Ivan Trošt, strugar: Ervin Lebeničnik, lik. tehnik: Jendo Dožežal, delavci: Vili Kranjec, Muhamed Nešić, Stefan Princ, Rok Zovko, Ivan Droftina, Zenula Koca, Anton Jakša, Franjo Zupančič, Hasan Karahodžić, ekonomist: Franjo Matejčić, delavec: Hajdar Duranović,

ICL

Profesor: Marta Kolbl

ODSLI V OKTOBRU

MOJ

Hadi Dinovac, Hašim Alijaj, Ahmet Selija, Ignac Medved, Camil Hrkić, Hasan Vershevi, Idriz Alija, Jože Jakopin, Milan Lajšič,

MOS

Miodrag Mamjanović, Ismet Kukić

PK

Darbo Bižal, Peter Cavić, Franc Gostinčar, Janez Medved, Fadil Konjević, Ivan Kropovšek, Dragoljub Samardžić, Slobodan Popović, Janko Rizman, Djuro Stanković

FI

Tomislav Kadunc, Mijo Srša, Aleš Demšar, Miloš Skarza, Bernard Enci, Jozo Andračević, Stane Bertonec, Anton Velkavrh, Jože Bergant, Slavko Lešnjak, Leon Zemljčič, Branko Savor, Rade Petrović, Leopold Slak, Jože Sinkovec

VET

Veseljko Živković, Brane Nikič, Stanislav Zevnik, Alojz Ogorevc

PA

Jože Alič, Jože Intihar, Jože Stražišar, Mirko Gregorič

Taj. d.

Anton Fras

FRS

Franc Jeke, Darinka Pirnar

PTO

Rado Skrabar, Alojz Košak

SK

Feliks Marinić

PRB

Stanislav Kocjan, Dušanka Kužnik

LINT

Vlasta Lovrić, Mihajlo Beće

NB

Marjan Smeraj, Anton Janžovnik

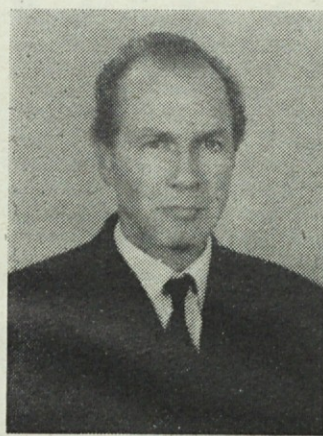
KS

Jožica Sedej

ZSE

Francka Kordiš

Ob smrti dipl. inž. Marka Batiste

Inž. Marko Batista

Dne 6. novembra zgodaj zjutraj je v Kairu izdihnil ing. Marko BATISTA kot žrtev nenadne in zahrbtnne bolezni. V Egiptu se je mudil — kot že tolikokrat — na delu pri naših črpalnih postajah, ki jih je strokovno predajal investitorjem, v naše in njihovo zadovoljstvo. To je bil del njegovega delovnega področja v podjetju: tu je bil že dolga leta vodja odseka za hidravlične raziskave na področju črpalnih naprav. Na tem področju je vztrajno gradil temelje našega razvoja, uspešno izboljševal izkoristke s spreminjanjem hidravličnih pretočnih oblik črpal, nadzirala delo že in-

staliranih črpalnih agregatov. Inž. Batista je zbiral drobce znanja, kjerkoli jih je lahko našel. Pri merjal je izvedbe drugih črpal tujih proizvajalcev in kadarkoli je bilo možno, je odhajal na specializacijo v inozemske institute, predvsem pa mu je pri tem koristilo več študijskih bivanj v Sovjetski zvezi. Na ta način je kljub izrednim težavam, ki spremljajo to vrsto proizvodnje, pri kateri je potrebna večletna tradicija in iz tega izvirajoče izkušnje uspel dvigniti našo gradnjo črpal na tako visoko raven, da smo lahko tekmovali z največjimi proizvajalci ter v tem tudi uspeli. Veliko število naših črpalnih postaj dela — danes že povsod po svetu in v vseh je vgrajen tudi trud inženirja BATISTE.

V zgodovino začetkov in vzpona našega podjetja je vtkano tudi delo in iskanje inž. Batiste. To delo je bilo pionirsko, kajti začel je iz nič, brez temelja in brez tradicije. Marsikaj, kar imamo na tem področju — in to je lepa zakladnica rezultatov — je sad njegovih naporov.

Pogrešali ga ne bodo samo njegovi najbližji, s katerimi je preživel svetle in žalostne trenutke, pogrešali ga bodo tudi njegovi sodelavci, tovariši in kolegi, ki jim je minilo teh 20 let plodnega in uspehov polnega sodelovanja kot bežen trenutek. M. Kos

Nov rešilni avto

Pred dnevi smo dobili rešilni avtomobil in tako odpravili še enega perečih problemov našega podjetja.

Lahko trdimo, da je našemu kolektivu to vozilo resnično manjkalo, saj smo bili nemalo krat v zagati, posebno še če je bilo nujno potrebno prepeljati poškodovanca na ustrezen zdravstveni zavod. Naši delavci so upravičeno negodovali, toda temu je sedaj konec. Dobili smo sodobno opremljeno vozilo, ki se lahko kosa z rešilnimi avtomobili poklicnih ustanov.

Seveda bo potrebno nabaviti še ustrezno opremo, ki sodi v tak avto, kot npr. jeklenka za kisik, sanitetni material itd. in naš »lepoteč« bo čakal na klic v sili.

Vsi člani delovnega kolektiva pa si želimo, da bi bilo voženj in klicev čim manj in da ne bi sirene rešilnega avtomobila žalostno odmevale po naši tovarni.

inž. Vilko Krapež

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se pristrčno zahvaljujem za pozornost, ki ste mi jo izkazali ob tej priliki, in za poklonjena darila. Prav lepa hvala tehničnemu direktorju dipl. ing. Kolblu, dipl. ing. Nolimalu, tov. Poteku, tov. Gluhododovu, tov. Finžgarju, kot tudi ostalim sodelavcem.

Vsem želim v nadaljnjem delu še veliko uspehov!

Aleš Demšar

Pomembnost naslovov

V dneh od 25. do 29. oktobra je delavska univerza »Tomo Brejc« iz Kranja priredila v Kranju seminar z naslovom: »Organizacija in urejanje poceni tiskanega glasila ali internega biltena.«

Program seminarja in celotno organizacijo so zaupali Dušanu Rebolju, vodji službe RS ZS za informiranje, ki je obenem tudi avtor prvega slovenskega priročnika za delo na področju obveščanja samoupravljalcev pri nas »Kako informirati samoupravljalce?«

Seminaristi, v Kranj jih je prišlo okoli trideset, so poslušali dopoldne predavanja, popoldne pa so poslušali praktične napotke o vsebinski in likovni podobi tovarniškega glasila ali biltena. Poglejmo naslove nekaj najbolj zanimivih predavanj: Osnovne funkcije dobrega glasila, Glasilo in njegove komunikacijske sposobnosti, O čem in kako pisati v glasilu? Kakšni naj bodo sestavki v glasilu? Kako oblikujem poročilo za objavo v glasilu? Kako vzpostaviti neposreden stik med avtorjem in bralcem? Člankarske poročevalske zvrsti, Koncept ter programska politika glasila, pri praktičnem delu pa so se seminaristi pomerili v pisanju sestavkov ter v oblikova-

nju strani in montiranju gradiva skupaj z naslovi.

Med razpravami na seminarju smo slišali marsikatero tehtno misel, ki bo našla svoj odmev prav gotovo tudi v tovarniških glasilih. Vsi udeleženci so si bili enotni, da morajo uredniki ali novinarji tovarniških glasil sodelovati na kolegiju ter sejah upravnega odbora in delavskega sveta. Na seminarju so tudi posebej poudarili, da v nobenem primeru ne sme tovarniški časopis postati sredstvo medsebojnega obračunavanja, kakor tudi ne sme postati le trebilo določene vrste ljudi v podjetju. Uredniki glasil naj bi mnogo večjo skrb kot do sedaj posvetili izbiri primernih naslovov, saj se bralec

najprej ustavi ob naslovu. Če le-ta pritegne njegovo pozornost, bo prebral ves članek, če ne bo časnik z nejevoljo odrinil stran, češ »saj v časniku ni kaj prebrati«.

Seminaristi so pri vsebinski in likovni ureditvi svojega internega glasila pokazali dokajšnjo iznajdljivost ter mnogo dobre volje. Glasilo, ki so ga izdali ob koncu seminarja v Kranju, jim bo prav gotovo dragocena pomoč pri urejanju domačega glasila. Z res skrbno pripravljenim in strokovno vodenim seminarjem je delavska univerza »Tomo Brejc« iz Kranja v mnogočem pripomogla, da bodo naša tovarniška glasila vse boljša in to po vsebinski in likovni plati.

Prospekti in značke

V naše podjetje prihaja vsakodnevno več prošenj za značke, prospekte ali kataloge. Iz kupa popisnic smo izbrali dve, ki ju ponatiskujemo:

Titovi Zavodi »Litostroj« Ljubljana, Molim vas da mi pošaljete kataloge vaših proizvodov koji bi mi poslužili kao priručno učilo v nastavi pošto sam učenik mašinske tehničke škole. Šijak Dor-

dje, p. Orapšina 87, 25230 Kula.

Tovarna strojev Litostroj Ljubljana, Prosim, če bi mi poslali značko in prospekte vaše tovarne. Lepo bi se vam zahvalil, če pošiljate. Srečno vam želim da bi vi napravili še več strojev.

Lepo vas pozdravljam in tudi vaše delavce! Pošilja Kastelic Miran, Mali Cerovec št. 4, pošta 68322 Stopiče pri Novem mestu.

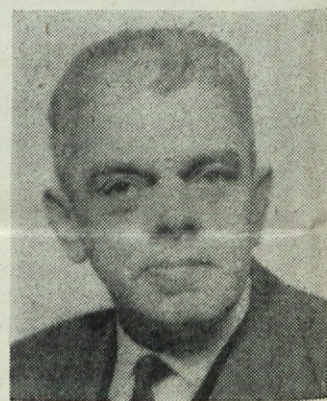
JOŽETU V SLOVO

Ko se je čudovito poletje nagnilo v jesen in zimo, nismo niti pomislili, da se lahko tudi z našega drevesa življenja zvrtniči list. V življenju, ki ga kljub vsakodnevnim težavam imamo tako radi, je vedno daleč od nas misel na smrt.

Zato nas je sredi te brezskrbnosti toliko bolj presenetila vest, da si se, dragi JOŽE, za vedno poslovil od nas. Zelo smo bili presenečeni, ker smo vedeli, da si zdrav in zadovoljen ter v miru uživaš dni svoje jeseni — za služeni počitek po dobro opravljenem delu. Ni se Ti omajala življenjska sila, ni Te strla zahrbtna bolezen, a zla usoda Te je kljub temu odtegnila od nas. Moral si oditi od nas brez slovesa, za krvni davek, ki ga dan za dnem višajo naše ceste. Le malo dni si užival zasluženi pokoj, ki si se ga tako veselil. Ko smo se poleti zbrali stanovski tovariši pri Tebi doma, smo si bili edini, da Ti je v tvoji hišici pod Goro dobro in prijetno. Iz srca smo Ti zaželeli še dolgo življenje. Takrat nismo vedeli...

Vest, da Te ni več, je v našem obratu presunila vse, saj smo se poznali do potankosti. Kako se ne bi, saj si bil naš vodja od vseh začetkov Litostroja. Bil si med prvimi modelnimi mizarji, ki so orali ledino, bil si pravi pionir tega poklica v Litostroju. Od leta 1947 pa do leta 1970 je doba, ki si jo preživel med nami. DOLGA JE!

Od Tebe, dragi JOŽE, smo prejeli znanje, ki si ga nesebično

Jože Cuderman

razdajal, odrivajoč posebnosti našega poklica, vsem, ki so se hoteli učiti. Hvaležni smo Ti za to! Še kot modelnega mizarja smo Te vsi občudovali pri izdelovanju najbolj kompliciranih modelov. Mnogi ne bomo pozabili, da si prvi izdeloval modele za tekače — srca turbin, ki se še danes vrtijo in dajejo svetlobo in toploto našim domovom. Toda nismo Te občudovali samo kot strokovnjaka, ampak tudi kot človeka. V celotnem kolektivu Litostroja si si s svojo skromnostjo in poštenostjo pridobil mnogo zvestih prijateljev.

Zato naj se Ti, dragi JOŽE, v imenu vseh, ki smo Te poznali, zahvalim za vse, kar si nam tako požrtvovalno dajal. Spomin na TEBE in tvoje delo bo vedno živ z nami.

Jože VRABEC, kontrolor v mehanski obdelavi, je odšel v pokoj 29. 10. 1971, na delo v Litostroj je prišel 4. 5. 1959. Želimo mu veliko prijetnih ur v pokolu!

V vinu - resnica?

Povejmo si odkrito, kakšen je položaj glede alkoholizma v Litostroju

Alkoholizem je družbeno zlo, ki ga zaradi izredne škodljivosti za zdravje posameznika, kakor tudi družbe kot celote, štejemo med socialne bolezni. Alkoholizem za razliko od ostalih bolezni ne prizadene le bolnika samega, temveč sega njegov škodljiv vpliv na bolnikovo ožje in širše okolje. Negativne posledice alkoholizma se odražajo v alkoholizirani družini in soseski, na delovnem mestu in med sodelavci, skratka povsod. Delovna sposobnost slabi, kar se kaže v zmanjšanju dolžnosti do družine, v vse pogostejših neopravičenih izostankih od dela in zmanjšanju splošne delovne discipline. Alkoholizem spremlja razen tega cela vrsta organskih obolenj, kot npr. okvare jeter, srca, bolezni želodca in podobno, to vse pa slabi delavčovo uspešnost na delovnem mestu, zmanjšuje njegove osebne dohodke, kar ga vodi v nove težave. Človek postane problematičen tako doma kot na delovnem mestu, prijatelji in znanci se ga izogibajo in mu obračajo hrbet, zaradi nerednosti in nediscipline ostane brez zaposlitve ter končno osebno in fizično propade.

Pogosto se sprašujemo, kdo pravzaprav je alkoholik? Čeprav lahko že tudi samo enkratno uživanje alkoholne pijače povzroči hujše spremembe v vedenju človeka, ne moremo v tem primeru govoriti o alkoholizmu, temveč le o pijanstvu. Alkoholik je tisti, pri katerem je, ne glede na količino zaužitih alkoholnih

pijač, prišlo do okvare telesnega ali duševnega zdravja; to vpliva na njegovo delo, izpolnjevanje družinskih obveznosti, odnose v družini. Tak človek zaide v materialne težave, kar ga ponovno vodi k pijanosti in tako naprej v večnem začaranem krogu. Še nedavno tega so imeli alkoholizem za negativno osebnostno potezo posameznika. Družba je alkoholike zaničevala in jih preganjala. Žal se tudi danes vse prepogosto srečujemo s takim mišljenjem, čeprav na splošno alkoholizem že velja za bolezen, alkoholik pa za bolnika, ki si sam, brez tuje pomoči ne zna in ne more pomagati. Zaradi napačnega odnosa družbe do alkoholizma se ljudje svoje bolezni sramujejo in jo skrivajo, kar zelo otežkoča odkrivanje alkoholikov in njih zdravljenje.

In kakšen je položaj glede alkoholizma v Litostroju? Do leta 1970 se socialna družba iz različnih razlogov ni uspešno posvetila analizi tega pojava, reševali so le posamezne, najbolj kritične primere alkoholizma. Zato tudi evidenca o pojavu alkoholizma v naši delovni organizaciji ni popolna. V evidenci so zajeti le tisti alkoholiki, ki so iz kakršnegakoli razloga prišli po pomoč v zdravstveno ali socialno službo. Trenutno imamo evidentiranih 45 alkoholikov, za katere je socialna služba skrbela v zadnjih dveh letih. Struktura teh delavcev je glede na njih kvalifikacijsko strukturo in starost naslednja:

Kvalifikacija	MO-j	MO-s	PK	FI	VET	PA	OST	Skupaj
VK				3		1	2	6
KV	1	2		6	2	1	2	13
PK			1		1			2
NK	4	4	2	3	5		5	23
Skupaj	5	6	3	12	8	2	9	45

Starost	MO-j	MO-s	PK	FI	VET	PA	OST	Skupaj
od 20-30 let		1						1
od 30-40 let	3	2	1	6	2	2	1	17
od 40-50 let	1	3	2	4	4		5	19
nad 50 let	1			2	2		3	8

Kakor je razvidno iz podatkov, se alkoholiki po svoji kvalifikacijski strukturi bistveno ne razlikujejo od stanja kvalifikacijske strukture v podjetju, torej lahko ugotovimo, da kvalifikacija sama po sebi ne vpliva na pojav alkoholizma. Pri analizi starostne strukture alkoholikov pa smo ugotovili, da imamo največ alkoholikov v starosti od 30 do 50 let, kar je s stališča proizvodnje zelo negativno, saj so to leta, ko je človek najbolj produktiven in je zato škoda zaradi izpada delavca iz delovnega procesa še toliko večja. O kvarnem vplivu alkoholizma na splošno zdravstveno stanje zaposlenih nam povedo naslednji podatki: od 45 zajetih alkoholikov, je kar 18 delovnih invalidov, kar znaša približno 40 odstotkov vseh alkoholikov, 2 delavca sta bila v lanskem letu invalidsko upokojena zaradi posledic dolgotrajne zadržanosti z alkoholom, na enega alkoholika je v letu 1970 odpadlo kar 374 ur bolezenskega izostanka, medtem ko odpade na enega zaposlenega v podjetju le 284,37 ur bolezenskega izostanka. Ti podatki so zelo zgovorni in dokazujejo, da zaradi alkoholizma trpi delovna organizacija občutno materialno škodo.

Alkoholiki nagibajo k pogostim neopravičenim izostankom od dela. Pri iskanju podatkov o številu neopravičenih izostankov zaradi vinjenosti pa smo naleteli na več ovir, saj je znano, da se »plavi« pogosto skrivajo z rednim dopustom in podobnim. Kljub temu smo ugotovili, da je

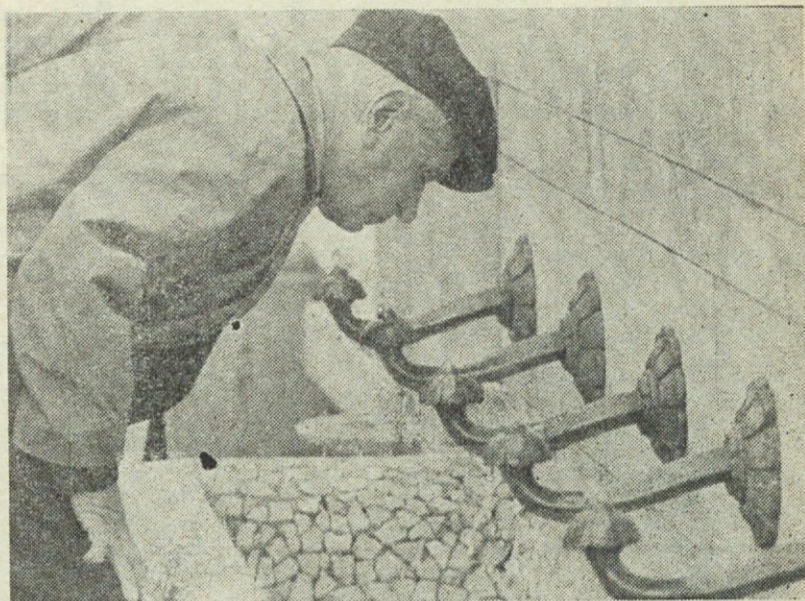
imelo 45 alkoholikov samo v letu 1970 kar 310 ur neopravičenega izostanka. O negativnem vplivu alkoholizma na delovno disciplino pa nam pove tudi podatek, da je približno 30 odstotkov vseh disciplinskih postopkov v naši delovni organizaciji sproženih zaradi vinjenosti na delovnem mestu. Zelo neugodno za pojav alkoholizma v naši delovni organizaciji ocenjujemo tudi dejstva, da se veliko število alkoholikov vozi na delo, da so alkoholiki nagnjeni k pogostim neugodam na delovnem mestu kakor tudi na poti na delo, da zaradi svoje razvade predstavljajo alkoholiki stalen vir motenj medosebnih odnosov.

Glede na vse te razlage je nujno, da pojavu alkoholizma posvetimo več pozornosti. Kakor vsako bolezen je namreč tudi alkoholizem možno zdraviti in pozdraviti, o čemer nam pričajo številni ozdravljeni alkoholiki, ki so ponovno našli svoje mesto v podjetju. Zdravljenje alkoholika pa je dolgotrajen proces, ki poleg medicinske vključuje tudi socialno in zelo pogosto tudi delovno rehabilitacijo. Vsako zdravljenje alkoholika v psihiatrični bolnici traja od enega do treh mesecev, po odpustu iz bolnice pa zdravljenje še ni končano, čeprav so po sedanjih praksi po tej fazi zdravljenja pacienti žal največkrat prepuščeni sami sebi. Pomanjkljivost te prakse se kaže v pogostih recidivih, ki terjajo ponovno hospitalizacijo v prenapolnjenih bolnišnicah. Obstajajo primeri, da je bil pacient

tudi 16-krat na zdravljenju v bolnici, po odpustu pa se je vedno znova vračal v neurejeno okolje, čakalo ga je vrsto neresenih problemov, ki jim sam ni bil kos, pa se je po pomoč zašel k pijanosti.

Da bi se takim primerom izognili, je potrebno tudi po končanem zdravljenju v bolnišnici obdržati stik s pacientom, mu nuditi pomoč pri urejanju problemov, ki so glede na naravo bolezni gotovo nastali ter ga ves čas spodbujati, da vztraja v abstinenci. Veliko vlogo v procesu zdravljenja alkoholikov igra njegova neposredna okolica. Alkoholiku sta nadvse potrebna razumevanje in toplota svojcev, prav tako pa potrebuje tovariški odnos in spoštovanje svojih sodelavcev. Le tako bo uspel premagati vse svoje težave in uspešno končati zdravljenje. Delavec, ki je pravilno ocenil svoje stanje in se zavestno odločil, da se bo spoprijel s svojo razvado, je vreden vsega spoštovanja. Vsak zdravljeni alkoholik se mora zavedati, da po zdravljenju ne bo nikoli več smel piti niti kozarca alkoholne pijače, odločiti se mora torej za popolno abstinenco. Tega pa se morajo zavedati tudi njegovi svojci, prijatelji in sodelavci. Ponuditi zdravljenu alkoholiku alkoholno pijačo, ga spodbujati k pitju, je zato nehumano, neodgovorno in vsega obsojanja vredno dejanje.

Vztrajanje v abstinenci pa za zdravljenega alkoholika ni lahko, zato potrebuje pomoč in spodbudo. To funkcijo najbolje opravljajo »Klubi zdravljenih alkoholikov«, to so združenja zdravljenih alkoholikov, katerih prvenstvena vloga je zdravljenje

Najboljše sladko vince...

lastnih članov in vzajemna pomoč članov pri vztrajanju v abstinenci. Klubi zdravljenih alkoholikov imajo velik terapevtski pomen. Običajno delujejo klubi pod strokovnim vodstvom zdravnikov, psihologov, medicinskih sester in socialnih delavcev. Osnovna oblika dela teh klubov so terapevtski sestanki, na katerih obravnavajo probleme članov kluba. Člani so dolžni drug drugemu pomagati pri zdravljenju, kakor tudi pri premagovanju težav v družinskem in delovnem okolju, ki so nastale kot posledica alkoholizma. Klubi naj bi vključevali nove člane in skrbeli za njih popolno rehabilitacijo, organizirali delo z družinami alkoholikov, skrbeli za športno in družabno življenje svojih članov in podobno.

Klubi zdravljenih alkoholikov po sosednjih republikah uspešno delujejo že več let, v zadnjem času pa so se pojavili tudi pri

nas. Ustanavljajo jih predvsem psihiatrični oziroma psihohigienični dispanzerji, zdravstveni domovi in občine, imajo pa jih že tudi nekatere delovne organizacije (železarna Jesenice, zavaroski premovalniki itd.). Tudi v naši delovni organizaciji obstajajo ugodni pogoji za ustanovitev kluba zdravljenih alkoholikov, saj imamo lastno ambulanto in dokaj razvito psihološko in socialno službo. Ustanovitev kluba zdravljenih alkoholikov pa nam narekuje tudi potreba po sodobnejšem načinu zdravljenja in vsestranski rehabilitaciji alkoholikov, da bodo lahko ponovno postali polnovredni in enakopravni člani družbe in naše delovne skupnosti.

Prizadevanje v tej smeri pa je naloga in skrb vseh nas, zato pričakujemo, da bomo pri svojem delu deležni vsaj razumevanja, če že ne podpore in pomoči.

Hilda Colja

Zdravstveno varstvo delavcev v črni in barvni metalurgiji

(Nadaljevanje)

Izmed zanimivih predavanj, ki so bila na kongresu medicine dela, ki je bil v Ljubljani meseca septembra, naj omenim predavanje o telesnih obremenitvah topilcev pri električnih pečeh, strojnih kovačev, čistilcev jeklenih ulitkov in jedrark v jeklarni Ravne. Tri tedne, in sicer vsak teden po 5 dni, so opazovali topilce pri 5-, 10- in 25-tonski peči, (dopoldansko in popoldansko izmenično). Pri vsaki peči so delali topilec, prvi pomočnik in drugi pomočnik. Ugotovili so, da je znašal njihov efektivni delovni čas 52 odstotkov celotnega delovnega časa, ostalih 48 odstotkov pa so namenili počitku. Naj povem še, da so bili v času počitka le nekaj časa izpostavljeni vročini. Opazovali so tudi skupino

strojnih kovačev, in sicer dve skupini, ki sta bili sestavljeni iz treh delavcev: kovač, pomočnik in dvigalec. Prav tako so nadzirali delo desetih čistilcev, ki so delali s pnevmatskim orodjem. Ti niso bili toliko izpostavljeni vročini kot topilci ali strojni kovači. Bili so pa občasno izpostavljeni statičnim obremenitvam, pri katerih so bile obremenjene predvsem mišice hrbta, stegen in zgornjih udov (nadlakti in podlakti).

Opazovali so tudi delo 12 jedrark, ki niso bile izpostavljene niti statičnim niti toplotnim obremenitvam. Pri vseh skupinah so opazili nekaj skupnih lastnosti: izguba vode s potenjem, večja poraba kisika in močnejši utrip srca.

kalijem in klorom, ki se je spremenilo med znojenjem. S sodelovanjem delavcev, ki so bili udeleženi pri poskusu, so res postavili tekočino, ki je bila prijetnega okusa in je pri tem vzpostavila pravo razmerje med natrijem, klorom in kalijem. Vprašanje pa je, če bi s tem napitkom uspeli pri vseh zaposlenih na težkih mestih, izpostavljenih vročini, saj so, kot smo omenili, preizkusili le 41 delavcev ali 10 odstotkov ogroženih.

V SR Srbiji so pred časom raziskovali obolevnost zaposlenih v črni in barvni metalurgiji ter proučevali vzroke invalidnosti. Pri tem so prišli do enakih rezultatov, kot jih je pokazala raziskava obolevnosti v naših metalurških obratih. Na prvem mestu so obolenja in poškodbe dihal, nato obolenja prebavil, obolenja mišic, kosti in sklepov, obolenja živcev in čutil ter obolenja kože. Zanimiv je tudi njihov prikaz vzrokov invalidnosti pri delavcih črne in barvne metalurgije.

3,5 dostotka invalidov iz črne metalurgije ima poklicno bolezen, v barvni je teh invalidov 7,9 odstotka; medtem ko v ostalih dejavnostih znaša ta odstotek 0,9. Tudi poškodbe izven dela nam pokažejo podobno razmerje: v črni metalurgiji predstavljajo te poškodbe 1 odstotek invalidnosti, v barvni metalurgiji 3,3 odstotka, v ostalih dejavnostih pa 0,5 odstotka.

Iz teh rezultatov je razvidno, da vemo, kje in kaj je narobe, toda rešitev teh problemov raje prepuščamo znanstvenikom, seveda če bodo le-ti sploh zmogli reševati podedovano in vedno bolj perečo problematiko. Bojim se, da glas vpijočega v puščavi ne bo zadoščal za srečno bodočnost znanstvenikov.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Končni rezultati opazovanj so bili naslednji:

	Delavci obločnih elektro-peči	Strojni kovači	Ročni čistilci	Jedrark
Energet. poraba d k cal/min	3,9	3,9	3,3	2,5
Znojenje - izguba vode v 8h	4,21	5,51	2,51	1,21
Čas efektivnega dela	50 %	58 %	58 %	85 %

Iz gornje tabele spoznamo, da je delo pri elektro-pečeh ob hudi toplotni obremenitvi srednje težko, enako lahko trdimo tudi za delo strojnih kovačev. Delo ročnih čistilcev je srednje težko, vendar brez toplotnih obremenitev, medtem ko je delo jedrark lahko in brez toplotne obremenitve. Če upoštevamo, da so topilci, kovači in čistilci efektivno delali samo polovico delovnega časa, je razumljivo, da so bile obremenitve še enkrat večje, vendar samo pol delovnega časa. Do kakšnih rezultatov neki bi

prišli pri nas, če bi opravili vse potrebne meritve?

Zanimivo je bilo tudi predavanje, v katerem so govorili o spremembah v sestavinah krvi pri delavcih, ki so opravljali težka dela pri visokih temperaturah. Pri tem so delavci z znojenjem izgubili velike količine tekočine, zato je seveda prišlo do zgoščitve krvi. Nadzirali so skupino 41 delavcev - pozimi in poleti. Na podlagi preiskav so potem skušali sestaviti pijačo, ki bi pogasila žejo, obenem pa naj bi uredila razmerje med natrijem,

Nagradna križanka

Rešitev nagradne križanke pošljite na uredništvo časopisa do 15. 12. 1971. Prve tri izžrebane reševalce čakajo lepe knjižne nagrade.

Mnenje o sindikalnem izletu

»Čudovito uspel sindikalni izlet« v osnovni organizaciji sindikata Splošno administrativnih služb, ki zajema: upravo, direk- cijo, organizacijsko službo, EAS, tajništvo direkcije in kadrovski sektor in šteje okrog 180 članov, me je spodbudil, da napišem nekaj misli.

Sklepajoč po vrsti telefonskih in osebnih intervencij članov in njihovem navdušenju, da se za vsako ceno organizira v mesecu oktobru sindikalni izlet, se je odbor odločil, da organizira krajši izlet s piknikom v prelepi dolini Iškega Vintgarja. Vabilo za udeležbo je prejel vsak član osebno, tudi tisti, ki so še posebej izražali željo po izletu ali pikniku. Toda glej čudo! Svojo udeležbo so prijavili samo trije člani. Spraševali smo se, kje so vendar vsi tisti, ki so zahtevali izlet. Mar je njihovo navdušenje splahnelo zaradi 15 dinarjev prispevka?

In ko že razmišljam o sindikalnih izletih, se mi samo po sebi vsiljuje vprašanje, ali sindikalni izleti še dosežejo svoj namen rekreacije, sprostitve, spoznavanja ali zblíževanja? Ali v sedanjih izvedbah niso zgrešili svojega prvotnega cilja?

(K. M.)

IZBRANE MISLI

Misel dela človeka velikega.
Pascal

Maska pade, a človek ostane.
Minucij

Resnica se razodene samo ti-
stemu, ki jo išče.
Lukrecij

Vsaka glasba pride iz srca in
mora zopet najti pot do njega.
Hauptman

Večkrat smo smešni, pa nismo
zato nič krivi.
Heine

Resnica je večkrat tako eno-
stavna, da ji ne verjamemo.
Levalde

Nikoli ne zaupaj onemu, ki te
je prevaral, niti tistemu, ki si
ga ti prevaral.
Fielding

Naučiti se brati pomeni zgra-
diti sebi trdnjavo proti vsem
neprilikam življenja.
S. Maugham

Edino resnica je lepa, samo
ona je vredna ljubezni.
Boileau

Domneve so strmine, kjer več-
krat predalec zaideš.
Hugo

Družbena krivica seje večno
sovražstvo in žanje trpljenje.
Zola

Na svetu je vse mogoče. Do
velikih nesreč pride zato, ker
smo pozabili na malenkosti.
Keller

CLUES:

- 1. Rimska 50
- 2. Industrijsko podjetje v Ljubljani
- 3. Tovariš
- 4. Osvetlitev
- 5. Konec življenja
- 6. Kazalni znamenje
- 7. Enaki črki
- 8. Svetov. morje
- 9. Josip
- 10. Idravec
- 11. Predpisovalci norm
- 12. Kraljeva palača
- 13. Kisik
- 14. Ima Luka na jugu
- 15. Benc. tednik
- 16. Plevel
- 17. Smith
- 18. Sindhov. riba
- 19. Voda
- 20. Kopno obdobje z vodo
- 21. Poselova-lec lesa
- 22. Plakat
- 23. Vrt. oz. romunije
- 24. Vrsta znane juhe
- 25. Resice
- 26. Mesto na hrvaški tine ržbe
- 27. Pril. d. zeka na hrvaški
- 28. Eva
- 29. Diferen- ca
- 30. Teško atlet. klub
- 31. Država v jaher
- 32. Samo
- 33. Naš otok
- 34. Ladjenic- ca
- 35. Združen- je livarij
- 36. Zlatni plin
- 37. Čud
- 38. Janko kersnik rinski stv
- 39. Prislov kraja
- 40. Fg. bog sonca dom. z. ime
- 41. Slonovi- na
- 42. Kazalec
- 43. Ivanka kraševac vrsta gozdja
- 44. Obmejni urad
- 45. Površ. meza z. ime
- 46. Takt
- 47. Nasetje pritegnu z. ime
- 48. Antimon
- 49. Tu denar
- 50. Bivši am. predsed.
- 51. Medmed
- 52. Loka na otoku honšu
- 53. Dež
- 54. Robinja
- 55. Sodelavec
- 56. Poznavalec vin
- 57. Drž. blagajna
- 58. Vir info- macij vrsta razcveta
- 59. Ozek pas
- 60. Jeka, srd
- 61. Polmer
- 62. Ludolfo-vo število
- 63. Guinness
- 64. Visoko-solec
- 65. Svod
- 66. Govorni-štvo
- 67. Prizori-šče v cirkusu
- 68. Primitiv- no orož. ime slik. jarka
- 69. Števniki
- 70. Aperitiv
- 71. Prope-ler
- 72. Večanje
- 73. Del roke
- 74. Prirova- dno pes- ništvo
- 75. Radij
- 76. Gaska čeka
- 77. Dodatek
- 78. Vodna rastli- na
- 79. Kemični element
- 80. Aluminij nace- robič
- 81. Dolžin- mera jod
- 82. Talisova pušča
- 83. Podoben
- 84. Venecija
- 85. Iraska denarna enota
- 86. Orodje drvarev
- 87. Torino
- 88. Velik ogenj
- 89. Religija
- 90. Dolina
- 91. Luther
- 92. Elektron- ke krat. am. poroč. ag.
- 93. Kip golega telesa
- 94. Goethe-jeva mati
- 95. Luka v izraelu
- 96. Rado simoniti
- 97. Gestavil in nrisal
- 98. J. Baumkircher
- 99. Poldrag kamen
- 100. Poldrag kamen

PREGOVORI

Kogar je pičila kača, se boji
zvitka vrvi.

Latinski

Prijateljstvo pomnoži veselje in
zmanjša žalost.

Angleški

Kdor sam sebe povišuje, praz-
no glavo oznanjuje.

Slovenski

Starega vola ne bi ubili, če
ne bi pozabili, kaj vse je za nas
storil.

Turški

Lačen misli, da se ne bo ni-
koli nasitil, a sit, da ne bo ni-
koli lačen.

Nemški

Slabe stvari niso nikoli poceni.

Angleški

Kdor jezdi na tujem konju,
ne bo prišel na cilj.

Arabski

Kakršna pamet, take besede.

Ruski

Kar zamudiš v mladosti, ne
moreš nikoli več nadomestiti.

Srbski

Uči se na tujih napakah, ker
nimaš časa, da bi jih vse sam
naredil.

Indijski

Ni morja brez valov, vrat
brez tečajev in dekleta brez lju-
bezni.

Turški

Iz nič ni nič.

Latinski

Časopis »Litostroj« izhaja me-
sečno (s posebnimi prilogami)
v nakladi 5800 izvodov — Ure-
ja ga uredniški odbor — Glav-
ni urednik dr. Branko Vrčon —
Odgovorni urednik Pavel
Perko — Tehnični urednik
Ester Lampič — Tel. ured-
ništva 56-021 (h. c.) int. 246 —
Cena posamezni številki v pro-
daji 0,50 din — Poština pla-
čana v gotovini — Rokopisov
ne vračamo — Tiska tiskarna
ČZP »Primorski tisk« v Kopru